

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Občni zbor političnega društva „Slovenija“

25. januarja.

Občni zbor političnega društva „Slovenija“ 25. jan. je bil dobro obiskovan, da si dosti udov nij poizvedelo za zbor, ker se je moral na naglem razpisati.

Edini predlog dnevnega reda je bila volilna reforma ali direktna volitve.

G. dr. Bleiweis, kot društveni predsednik, dokazuje v ogovoru imenitnost predmeta, zaradi katerega se je društvo sklicalo. Proti volilni reformi se oglašajo ogromno število protestov in prošelj iz Češkega, Moravskega, Gališkega in celo iz nemških dežel. Razmere med temi deželami in Kranjsko-Slovensko so vendar nekoliko drugačne. Tam federalisti nemajo večine v deželnih zborih, nijso mogli v teh demonstrirati; na Tirolskem je sicer večina federalistična, a zbor je bil zaključen predno je mogel sklepati. Naša dežela pa je že govorila v adresi ter jo odposlala cesarju. Pa ne samo to, naši državni poslanci izvršujejo v dejanji, kar smo izrekli v adresi. Oni nijso šli v državni zbor (Dobro!) in tako javno protestujejo zoper direktno volitve. Tudi politično društvo „Slovenija“ se je že izjavilo proti direktnim volitvam. Vendar je treba, še enkrat govoriti. Največja nevarnost žuga Avstriji, če se direktno volitve uvedejo, ker bode naraščal

razpor med narodi. Avstrija pa potrebuje sprave med deželami, sprave med narodi in tudi s cerkvijo.

Dr. Costa kažoče na to, da je v tem društvu že enkrat proti direktnim volitvam govoril, nasvetuje, naj občni zbor „Slovenije“ izreče, da je zoper direktno volitve, za kar bi bil mogoč dvojni pot: resolucija ali peticija.

Dr. Vošnjak pravi, da resolucija bi ne bila na pravem mestu; treba je peticije in sicer naravnost do cesarja. Ves češko-slovanski narod je nastopil ta pot: pridružimo se tudi mi Slovenci. Stopimo pred cesarja ter mu dokažimo krivico, katero ministerstvo proti nami namerava. Zato pa ne zadostuje, da društvo „Slovenija“ samo tako prošnje sklepa in odpošlje. Ves Slovenski narod naj povzdigne svoj glas in kjer to Slovenci ne morejo storiti po svojih zastopnikih, pa vsak posameznik občine in društva se lahko pridruži naši peticiji. Če prav smo ločeni po deželah, se vendar čutimo vsi Slovenci kot sinovi enega naroda... Dr. Vošnjak nasvetuje: društvo „Slovenija“ se obrača s peticijo zoper direktno volitve do Njihovega Veličanstva in voli se poseben odsek, da sestavi to peticijo in skrbi za njeno razširjevanje po vseh slovenskih deželah in za odposlanje.

G. Ravnikar nasvetuje odsek 5 udov. Po kratki debati, katere se udeležo še

dr. Karel Bleiweis, dr. Poznik, dr. Costa, se enoglasno sprejme nasvet dr. Vošnjakov, in se enoglasno volijo v izvrševalni odbor: gg. dr. J. Bleiweis, dr. J. Vošnjak, dr. Poklukar, Josip Jurčič in F. Potočnik. Dr. Costa volitve v ta odbor nij mogel sprejeti, ker ga nujni posli naslednje dni zovejo iz Ljubljane.

Potem se seja sklene; odbor pa se konstituira in voli gosp. dr. Bleiweis-a za predsednika.

V Ljubljani, 27. januarja.

Prejeli smo sledeče pismo, da ga objavimo:

Kupčijska zbornica v Ljubljani na noge! Zakaj li spiš? Tvoja moč je velika v deželi, velevažna in koristna; izvoljena si od več kot 10.000 kmetskih, mestjanskih in vsake vrste omikanih ljudi. — Ali se ne zbudiš, ko vsi drugi možato branijo svoje pravo, ko se pa tebi naj svetejša pravica vzeti hoče, ko se te hoče uvrstiti med ljubljanske penzioniste in uradnike, da bi z njimi skupno enega neposrednega državnega poslanca volila!

Nikakor ne, to se ne sme zgoditi. Podpora imaš predobro, da bi se te moglo tako ogromno poškodovati. V zadnji seji je namreč celo visokočastiti tvoj vladni komisar g. Meternih izvolil omeniti, da mu je blagor kupčijske zbornice na srcu, in da hoče o vsaki priliki njene ude podpirati! Evo! mož be-

Listek.

Prijateljem slovenske zgodovine.

Slovenci smo od 1848. l. duševno in materijalno velik korak naprej prišli. To nam priča mnogo ustanov za povzdigo duševnega in materijalnega blagostanja, o katerih nij bilo do 1848. l. ni duha ni sluha. A vendar nam ostaja še mnogo dela in truda, predno dospemo do takega razvitka, katerega nam notranje in vnanje okolnosti pripuščajjo; ker še mnogo strok je, katere smo popolnem zanemarili. Naj omenim le našo geografijo in zgodovino. Res tudi za prvo smo nekoliko storili, a le nekoliko.

Ker so nam naši in tuji pisatelji nedovršeni „Slovenski Štajer“, „vojvodstvo kranjsko“, „vojvodstvo koroško“ in še nekoliko manjših spisov pripravili, ne smemo misliti, da smo za našo statistiko že zadosti storili in da smemo roke križem držati. Oni spisi so bili le za silo spisani, in akoprem imajo marsikaj dobrega in zanimivega, so in ostanejo vendar le prvi poskusi. A skrbeti moramo, da zmiraj in v vsem napredujemo; in zato se moramo tudi truditi, da vsaj svojo domovino kolikor mogoče dobro spoznamo. Ker smešno bi bilo, ako bi

sami še ne vedeli, kaka je naša hiša, ampak bi nas moral tudi to tujec učiti!

Kaka pa je naša zgodovina? Res sramovati bi se morali, da ne maramo vedeti, in ako bi tudi hoteli, bi ne mogli, vedeti, kako so naši praotci živeli, katere nezgode so morali prestati in kako so se duševno in materijalno razvijali!

Ali ne zahteva ljubezen do domovine, da jej vsestransko koristimo, ali se vsaj prizadevamo jej pomagati? Kako pa jej moremo koristiti, ako je geografično in zgodovinsko dobro ne poznamo?

Sicer imamo nekatere dobre razprave o nekkih dobah naše zgodovine, a celega njenega popisa še nemamo; ker edini tak spis, Trdinova „zgodovina slovenskega naroda“, ne le da je zelo pomenjkljiv, ker n. pr. od konca 8. stoletja do začetka 15. ne pove skoro nič, in tudi druge dobe so prav površno pisane, a tudi nij v njej ni sluha ni pojma o kritiki. Sploh kaže ves analistični njeni slog, da jo je g. Trdina, kakor pravijo, v svoji mladosti spisal.

Ako hočemo zares imeti slovensko zgodovino, moramo si najpreje nabrati gradiva, katero prihodnji slovenski historik porabi. Vsaka malenkost more mnogo važnega imeti, in nas o tedišnjih razmerah poučiti.

Slovenski in tuji zgodovinski spisi pa nijso za prihodnjega historijografa prve važnosti, ker nijso prvotni, ampak le viri druge in tretje vrste. Kritičen zgodovinar pa ne sme takim virom verovati, temveč mora na podlagi prvotnih dokumentov preiskavati. Kde pa dobi zanesljive in še neporabljene vire, iz katerih bi svoje poslopje zidal? — Stare javne in privatne knjižnice, mestni, in morda tudi vaški in privatni arhivi in rokopisi, v samostanih, gradeh in privatnih hišah mu dajo sila mnogo zanesljivega in izvirnega gradiva, iz katerega, akoprem težavno, vendar gotovo mnogo svoj cilj doseže.

Se ve, da bi bilo tako zbiranje gradiva za enega pretežavno in skoro nemogoče, ker bi mu čas in okolščine tega ne dopuščale. A kar eden ne more, to stori jih laže mnogo, ako so združeni.

A saj imamo že pisateljsko društvo in v njem historično-geografični odsek, bi utegnil kedo reči, in po tem kaj potrebujemo še novega društva! Res, historično-geografični odsek pisateljskega društva bi morda lahko za našo zgodovino in statistiko uspešno delal, ako bi vsi naši zgodovinarji in geografi k njemu pristopili. Ali — če bi se tudi to zgodilo, bi historično-geografično društvo vendar ne škodilo, marveč mnogo koristilo.

seda. In naš presvitli, dobrotljivi cesar, da bi našo pravico kratiti hoteli, da bi pravično prošnje, ako jo storimo, zavrgli, tega vrjeti ne morem.

Čudno, prečudno, da se v tako varnem trenutku ne skliče seja, da se ne vpraša mnenje izvoljenih trgovcev, obrtnikov in rokodelcev iz cele za Avstrijo tako važne dežele kranjske, in jaz kot hišni gospodar z dvema rokodelstvom, tedaj z obilnim poslom obložen, pri svojem tako pičlo odmerjenem času bi to sejo srčno želel, in jo težko pričakujem.

Anton Perme,
hišni posestnik, pekovski mojster, vinski
trгоvec in odbornik kranjske kupčijske
zbornice.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Načrt *volilne reforme* še nij dobil cesarskega privoljenja, da bi ga misterstvo predložilo. Denes je zopet seja, a ker je cesar v Pešto odpotoval in se je stoprv včeraj vrnil, tudi denes še ne bo volilne reforme pred zbor. Sicer pa nečemo trditi, da se to ne bi zgodilo v eni prihodnjih sej, če tudi morebiti še le sredi februarja. Kolo se suče naprej in se mora sukati, dokler ne obtiči v ovirah lastne stranke. Minister Lasser skuša ustrezati vsakemu, seveda ustavovernemu poslancu, kdor koli izreče kako željo, in je število državnih poslancev že do 341 pomnožil. Ako to tako naprej gre, dobi vsaka nemška vasica svojega poslanca, nas Slovence pa nemara še prikrajšajo za katerega.

Kako *češka peticija* vlado v oči kolje, kaže postopanje vladnih organov na Češkem. Kar se dosedaj v nobeni, niti absolutistični, niti ustavni državi še nij pripetilo, to vidimo na Češkem. Vlada hoče zabraniti češkemu narodu pot do svojega vladarja; policija konfiskuje peticije, kaznuje lastnike javnih prostorov, kjer so ležale prošnje na podpis, prepoveduje uredništvom časopisov, da se pri njih ne sme podpisavati na peticije, odstranjuje plakate od zidov, ka-

Ker nijso enemu vsi izvirni spisi pristopni in odprti, bi bilo to morda društvu mogoče, ako le bi bili njegovi udje in dopisovalci delavni.

Ako enkrat gradivo za našo zgodovino nabereemo, po tem je bode lahko kak talentiran in kritičen zgodovinar študiral in je porabil. In ako bi ne imeli nobenega kritičnega zgodovinarja (kar pa ne verujem), bi se vendar morda kak manjši talent dela poprijel, in nam slovensko zgodovino spisal. Pomote, katere bi se mu pripetile, pa bi pozneje lahko drug veči talent zapazil in popravil.

Le ako prvotne vire zberemo in je študiramo, moremo slovensko zgodovino kritično pisati, ker drugi zgodovinski spisi nijso kak prvotni viri in so zelo nezanesljivi; ker so jih mnogokrat ljudje brez vsakega historičnega talenta pisali in še nijso znali razločevati, ali je vir goljuživ ali pa se smejo nanj zanašati. —

Zatorej na noge, vi učitelji in vsi poznatelji in prijatelji slovenske zgodovine in geografije! Združite si svoje moči, da bodeate vspešnejše delali in potem nam ne bodo mogli naši nasprotniki očitati: „Vi hočete imeti svoj jezik v šolah, a nimate čisto nič (?) učene literature, da še toliko brez nas ne morete, da bi si svojo zgodovino in statistiko spisali!“ —

Matej Lutman.

teri vabijo k podpisom in dela prav, kakor paši na Turškem. Zastoj se trudite, gospodje policisti; glas celih narodov se ne da zatreti, ako mu tudi zapirate pot do tistega mesta, katero mora v vsaki državi odprto biti naj priprostejšemu državljanu, ne še le celim narodom.

Rusini v svojem srdom proti Poljakom že od nekđaj ustavoverni, da si jim ta ustavovernost še nij pripravila niti ene narodnorusinske šole, niti enega rusinskega urada, in da si so vedno bili v kot potisnjeni od vsake ustavoverne vlade, se vendar zopet dadó rabiti od svojih hinavskih dunajskih prijateljev proti Poljakom. Ne bode li skoro došel čas, da bodo tudi Rusini se čutili kot federalistične Slovane in spoznali sramoto, biti orožje našega skupnega sovražnika?

Vnanje države.

Srednje-azijsko vprašanje je vzbujalo vso nemško in angleško časopisje in nij ga dneva, da ne bi skoro vsi listi prinášali članke o tem predmetu. Zmirom bolj se kaže, da je Rusko v Aziji brezi vsega hrupa dosti dalje seglo, kakor so si Angleži domišljevali. Ruski vladni list v Petrogradu donašal je pomirilen spis o ruskih namerah proti Kivi in trdil, da so med Ruskim in Anglijo najrijaznejše razmere. Na to odgovarjajo „Times“, da so razprave med grofom Šuvalom in angleško vlado res bile prav prijateljske, da pa ruski vladni list predaleč sega, ako trdi, da vprašanje nij stopilo v novo fazo. Upati je, da se vse na mirnem potu razvije; pa neodvisnost Perzije in Afganistana bi morali Angleži brezpogojno braniti.

Strategikarji „N. F. P.“ *vojno med Rusijo in Avstrijo* razmatrajo in imajo gotov ves vojni načrt, kako se pride po najkrajšem potu do Moskve. Škoda, da ne razlagajo še tudi, kako se pride od Moskve nazaj čez Berezino. Sicer bi pa taka vojna se lahko dala izpeljati, kajti enega zaveznika bi res imeli in tega stavlja ustavni list v prvo vrsto; to so Turki. Ustavoverci z Magjari pod pazduho, na čelu jim turški paša, ki se Turkom prav obnaša; krasen prospekt, gotova zmaga!

V *pruski* zbornici je govoril Bismark dolg govor ter opravičeval svojega kralja in cesarja Viljem-a, da se nij nehvaležnega obnašal proti njemu, to je proti Bismarku, komu je odvzel predsedništvo ministerstva. Tudi nam se zdi, da prijateljstvo med Viljemom, Bismarkom in Moltkem se nij še ohladilo; saj tudi delo še nij pri kraji in še ne uslišani naših prusomanov klici po „Pickelhaube“.

Dopisi.

Iz Novega mesta, 24. jan. [Izv. dop.] (Srenjske volitve v naš mestni odbor) so tedaj denes končane. V III. in II. razred so z veliko večino izvoljeni sami odlični narodnjaki: v tretjem s 74 glasovi, proti 10, v drugem s 16. proti 10 nemškutarskim glasom. Za volitev v I. razred pa je novomestni Dioniz Grčar svoj „rogoment“ c. k. uradnikov, 80 po številu, nabičal skup. Čujem, da je s stisnjenimi pestmi divjal okrog njih, potem pridrl ž njimi volit in še sam s svojo „štimo“ obogatil nemškutarstvo v naš mestni zastop. Nasproti tej gardi je samo 10 družih davkoplačevalcev smelo voliti v ta razred. Srenjske volitve v tako malem mesteci, ki je od nekđaj že kar nabito z vladnimi večjidel nemškutarečimi organi, to je narodnjakom res precej težka reč. Da nemčurski uradniki pri tej volitvi nijso mestnega blagra imeli pred očmi, ampak le prednost svoje vrste ljudij, kaže to, da so izpahnili dva moža, ki sta že blizu 20 let bila v mestnem odboru in imata tudi kaj za slug za Novo mesto, in mesti nju urinili dva urad-

nika. Eden, Wagner, ki je pomočni vodja uradniški in poleg brambovski nadčastnik: kako bode tak človek, ki niti svojim poslom vsem ne more kaj, brigal se še za mestne potrebe? — to vpraša vsak meščan.

Kljubu vsemu temu ima Novo mesto tedaj zopet za naprej narodno večino v zastopu, kar se je zgodilo zlasti po značaji našega mesta, po zdravem razumu meščanov in našega vrlega narodnjaka g. Drag. Rozmana. In ravno ta večina, kateri pripada častna naloga, da skrbi za mestni napredek in blagor, ona bode gotovo tudi gledala, da se odpravi marsikak madež, katerih je novomeška srenjska uradnija našla od nemčurskih uradnikov: nemško uradovanje v mestni pisarni i. t. d., — pa o tem kaj več drugi pot.

Ker je ravno predpust, naj za zabavo pritaknem še glas, ki o nemškutarskem, že omenjenem agitiranji za poročeno volitev v Novem mestu gre iz ust do ust. Windischer, da bi bolje navdušil svoje ljudi, povabil jih je k sebi na „gratis-pojedino“. Pride res 15 nemčurskih duš, veselih, da bi enkrat vsaj dobro najeli in napili se zastoj! Nalašč postivši se, lačni in žejni pričakujejo dobre gostije. V tistem trenutji Windischer svojim gostom predstavi ne kolin, ampak skledo prismojenih vampov! Samo eden gost, R... ž jih je, drugi pa se spogledujejo — z dolzimi nosovi! Pa lačne duše, vendar še pričakovaje, da pride kaj boljšega, kaka pečenka, čakajo in čakajo pa zastoj! Zato pa pograbbijo po kruhu in po kislem vinu, dokler se Windischerji ljubi nositi ga jim zastoj — cesar se pa kmalu naveliča. Tedaj pa tudi prevarjeni gostje začno zapored izmuzavati se iz krčme in še denes, kjer se srečujejo, prašujejo drug drugega: „Ti, ali si še kaj masten okrog ust?“

Tako je minila ta žalostna, spomina vredna nemškutarska „pojedina“; nemčurski uradniki pak so gostaša Windischerja izvolili za svojega namestnika v mestnem odboru, pač, da jih bode v tem času občne draginje še kaj večkrat povabil na „vampe!“ Dober tek!

Iz Škofje Loke 24. jan. [Izv. dop.] (Mestne volitve.) Pri nas bodemo imeli 30. in 31. januarja volitve za mestno srenjo, ker prve nijso bile potrjene. Narodna zmaga je prav lahka, ako se hoče. Pri nas so namreč dve stranki, a ne tolikanj ena nemškutarska in ena narodna, temuč ena napredna in ena konservativna ali cerkvena. Te dve stranki naj se med soboj lepo porazumeti na podlogi narodnega domačega programa in nemškutarstvo je z lahka vrženo. Sicer pa nijsmo brez nevarnosti. Saj je v tacem manjšem mestu, kakor je Loka, komaj v obeh strankah skupaj dovolj dobrih in izvedenih mož za mestni zastop. Torej iz vsake stranke nekoliko narodnih mož volite. Ne volite pa cesarskih uradnikov. Ti tako pri nas nijso za tako rabo in naj se ne mešajo v naše stvari, posebno g. Levičnik ne, ki ga krč prime če vidi slovensk list. V mestnem zboru nema c. kr. uradništvo nič opraviti. Meščani, narodni naj se sami pobogajo in pogovore. Po drugi strani naj pa tudi naši duhovni ne bodo tako zelotje, da bi moralo vse po njih volji plesati. Naj g. duhovniki naši vedo, da je naroden lahko tudi tisti, ki njim nij po volji, pa naj si ne domišljajo v mestnih rečeh privilegij. Pod narodno za-

stavo se lahko vsi zedinimo, saj bomo razpravljali tu samo mestne reči.

Iz Kastva. [Izvir. dopis.] Že dolgo časa nij brati v nobenem časniku nič iz naših krajev, kakor da so pomrli vsi tukajšnji narodnjaki, in zaspal ves narodni duh. Tako se je molčalo, kakor da se pri naš nič novega ne zgodi, za kar bi vredno bilo, da drugod izvedo. — Pa vendar nij tako. Marsikaj se je tukaj zgodilo in se še zgadja, kar ne sme ostati skrito pred javnostjo, pa si upam, da tudi nebode. No za zdaj puščaje vse na stran, da nekaj povem o naši narodni čitalnici, katera pomladjena živi, izvrševaje svoj plemeniti namen. Pri zadnji sednici, ko so se po pravilih pregledali društveni računi, in naredil proračun za novo leto, in ko se je izbral novi odbor, se je enoglasno še to zaključilo: da se Henrik pl. Clesius, vitez železne krone, c. k. namestniški svetovalec, predsednik okranjskega škol. sveta, povernik dežel. zbornice, itd. itd., bivši okrajni glavar na Volovskem očito, javno pozove, da plati čitalnici svoj dolg, in da se zoper njega sudbeno postopa, kakor se mu je že lani v dveh pismih javilo.

Mislil, da čitalnični odbor bode storil svojo dolžnost in iskal, de se ta zaključek izvrši. — Žal mi je, da sem moral že zdaj zauzeti prostor s takovom stvarjo — pa drugi pot pride morda kaj boljšega.

Domače stvari.

— (Nemško konstitucionalno društvo) v Ljubljani je sklicalo na minoli petek svoj letošnji občni zbor. Seja se je začela ob 3 četrt na devet (na mesto ob osmih); nazočih je bilo udov celih 14. „Tagblatt“ šteje vse one, kar jih je bilo po različnih reštavracijskih prostoriščih in v kavarni, in jih je dokaj več naračunal; k volitvi so napodili vse, kolikor jih bilo doseči mogoče, in spravili vse skup blizu 30 vol. listkov. Stroški za tisk znašajo 1000 gold. Torej je vidno, da nemškutarsko pihanje in krikaenje že naduho dobiva.

— (Javna varnost.) Od mnogih strani nam prihajajo pritožbe o javnej varnosti, katero dan denes smelo imenujemo javno nevarnost, kar priča naslednja dogodba. Pred malo dnevi sta pila mož in žena na Labolah pri Kranji. Mož je imel mnogo denarjev in hranilnično knjižico pri sebi. Ker se je bal, da bi mu kdo denarjev in knjižice ne ukradel ali ga oropal, je po stari kranjski navadi izročil vse ženi, misleč, da žene nihče napadel ne bode. A varal se je. Žena odide proti Kranju, a ko pride na Gaštej vrhu klanca, jo napade devet možakov in jej hočejo vzeti novce. Previdna žena je pa, ne vem po kakem slučaju, dobila priliko, da je novce vrgla od sebe, česar roparji nijso zapazili. Raztrgali so jej vso obleko, a našli le 10 gold., potem pa pobegnili tako jadrno, da je eden klobuk izgubil, katerega so hranile na Gašteji stanujoče ženske, ki so pri oknu gledale napad, pa si nijso upale iz hiše. Ko malo kasneje pridejo žandarji, jim pokažejo klobuk, in žandarji ga vzame ter gredo v neko hišo, katere gospodar nij bil baš na dobrem sumu. V hiši je bila žena sama, katero ničesar sluteča prašajo, ali klobuk pozna? Se ve da, pravi, mojega moža je ta klobuk! — Mož — roparja so kmalu po tem dokazu imeli

ujetega, in nadejati se je, da po njem izvedo vse predrzne sokrvice.

— (Narodna čitalnica metliška) daje letošnji predpust sledeče veselice: 19. januarja tombola in ples, 2. februarja besedo s plesom na spomin Vodniku, 16. februarja tombola in ples, 23. februarja bal v maskarah, 25. februarja navadni finale. 2. februarja je vstopnina 20. kr. za osobo na korist zakladu domovine naše za svetovno rastavo. Začetek veselice ob 8mih. Uljudno vabi Odbor. Prva veselica 19 je bila izvenredno živahna, kljubu neprijaznemu vremenu zbralo se je bilo društvenikov mnogoštevilno, počastili so nas tudi mili sosedje iz Hrvatskega — na čelu jim baron Vlad. Vranicani — in dva nadčastnika tukajšnega vojaškega kordona. Ples je trajal in rajal, vidi se, da gode in pleše vsem strankam vsemu svetu obljubljeni princ. — Ravnatelj čitalnice metliške je znani rodoljub g. Navratil.

— (V goriški čitalnici) veje po hudem viharji zopet pomirljiv veter; kakor „Soča“ sliši, pride do sprave mej obema strankama in potem se nadejamo, da se bo zopet v čitalnici začelo prav živahno življenje. Osnoval se bode menda veselični odsek, v katerega pridejo nekatere delavne moči in sestavi se bode nov program za besede in morda tudi predavanja v postu in po veliki noči. Ta pust bodo še trije plesi; vse okoliščine obečajo izversten izid predpustnih veselice, ker letos ima čitalnica mnogo več udov od lani in še novi udje bodo pristopili; delavnih mladih močij pa ima čitalnica toliko, kakor še nikoli dozdej. — Naj tedaj jenja vsak prepir med Slovenci v Gorici in vsi delajmo po svoji moči na korist narodnega društva in na čast slovenskega naroda.

— (Šmartinska čitalnica) pri Litiji je napravila idne 26. januarja besedo i igro „vdova in vdovec“ dne 2. februarja pa napravi Vodnikov dan; govor in prelog, igra „svoje glavneži“, pustna nedelja; Janko Poskočin, gluma in petih dejanjih. Po igri tombola. Uljudno vabi ude in neude k tem besedam. — Odbor.

— (Delovanje banke Slovenije.) Iz poslanega nam dnevnega izkaza razvidimo, da ta narodni zavod jako ugodno napreduje, da si je do zdaj zavaroval le proti požaru in je še le tekoči mesec uvel oddelek zavarovanja na življenje. — Do 23. t. m. je bilo izdelanih 2590 polic, s katerimi je bilo za 4,740.074 gold. vrednosti zavarovane. Nazadovana (retrocedirana) zavarovanja znašajo 3,774.039 gold. vkup je tedaj zavarovanega za 8,514.113 gold. — Premije v gotovini je 36.987 gold. 35 kr., v menjicah pa 56.056 gold. vkup 93.043 gold. 56 kr. Pozavarovanje stane 21.549 gold. 75 kr., zrušenje (storno) pa 3216 gold. 86 kr. tedaj preostaje čiste premije 68.276 gold. 95 kr. — Iz teh številkm smo se prepričali, da se zavarovanje prav redno vrši, ker se primerno pozavaruje in neznaten storno nam je dokaz, ka se zavarovanja solidno sklepajo. — Ker je banka tekoči mesec tudi zavarovanje na življenje pričela in je v 8 dneh nad 50.000 gold. zavarovanj sklenila, sme se pričakovati, da se tudi ta stroka izredno obnese, to tim več, ker so že uredjene in že poslujejo vse podružnice, v Trstu, Gorici, Celji, Gradi, na Dunaji in v Pragi. — Delnic, katerih so mislili le 3000 izdati, je do denes podpisanih 3451, po polnem vplačanih pa 3269. Sicer

se je pa delnicam, ker je mnogo vprašanja po njih, kurs spremenil in se zdaj samo še po f. 80. — za 40%no vplačilo dobivajo, in to le tako dolgo, da je prvo izdanje dogotovljeno. Pri neposrednem zavarovanji so zadele banko Slovenijo tri požarne škode in sicer na Češkem. Vkupna odškodnina znaša 255 gold. —

— (Iz čabranskega okraja) se nam piše 22 t. m.: „Nekateri kmetje ob hrvaško-kranjski meji so bili prignali iz Primorja blizu Reke sem vole na krmo, ker je tam, kakor se sliši prava turška goveja kuga. Ko to sliši bližnja okrajna sodnija na Kranjskem, ukaže živino po žandarjih nazaj na Hrvatsko pregnati in kmetje, ki so tako živino v rejo vzeli, bili so obsojeni na več dnij ječe. — Zima je dozdej (do 22.) topla tudi pri nas; drevesa cveto, na polji vidimo klasje. A to je storilo slab zrak, ki je prinesel bolezn. Pomrlo je že veliko število otrok v našem kraji.

— (Iz Gorice) se nam piše 25. t. m.: „Soča“ je imela do sedaj enega naročnika tudi v nadškofijski palači. Te dni pa je dotični naročnik vrnil časopis upravnistvu z opazko: „Soča“ ne sme več v nadškofovo hišo! Tri sto medvedov! To je udarec, kaj ne? Pa saj ga tudi zasluži naša radikalna, republikanska, brezverna „Soča“, pred katero naj se skrijejo časopisi à la „Freiheit“, „Socialdemokrat“ in celo bivša Rochefortova „Laterne!“

— (Primorski Slovenci in državni poslanec Črne.) Iz Gorice se „Wandererju“ piše: Tukaj vlada sedaj popolen političen mir, in ker zarad tega ne morem o dogodjajih poročati, hočem saj pisati o mišljenji slovenskih krogov. Splošna je tukaj radovednost na to, ali bode državni poslanec Črne, ki je zaupanje svojih volilcev in vse slovenske stranke na Primorskem že zdavnaj izgubil, tako drzen, svojim volilcem in stranki, katero bi imel zastopati, tudi „volilno reformo“ kot z interesi Slovencev celo dobro zlagajoče se dejanje hvalisati, kakor je to storil pri „posilni volilni postavi“. Odišel je tedaj le z dobrim moraličnim naukom, pri sedaj vladajočem razdraženji zoper njega, pa bi mu stališče primorskih Slovencev takim načinom pokazali, da bi mu mandat temeljito ogrenili, ako bi znabiti se drznil, z našimi najsvetejšimi interesi igrati. Žalostna je osoda, da so ravno zdaj naši najživotnejši interesi v rokah moža, kateri vse drugo poprej zastopa, kakor pravo mnenje in mišljenje večine našega naroda, ki vse druge interese prej kakor one naše dežele lovi, ki ima srce za vse drugo poprej, kakor za blagostanje našega ljudstva. Mi Slovenci v Primorji menimo, da v državnem zboru nijsmo zastopani; kajti mož, od katerega so volilci in veliko občin deželskih očito terjale, naj svoj mandat položi, on nema več zaupanja svojih volilcev, mož, kateri na to nij toliko časti v sebi imel, da bi bil mandat v roke svojih volilcev nazaj dal, ne more nam nikdar in nikoli kot zastopnik veljati. Naj g. Črne na Dunaji počne, kar hoče, naj v državnem zboru govori proti ali za „volilno reformo“. Edino, s čemer mu je mogoče, razdražena srca potolažiti, je, da Dunaj nemudoma zapusti. Muenja svojih volilcev on nema za soboj.“

— (Bolniško delavsko društvo) je po veselici 5. januarja imelo 121 for. čiš-

stega dobička, od katerega je pripadalo bolniškemu fondu 88 for., invalidnemu pa 33 for. Občni zbor tega društva bode 9. februarja ob 2. uri popoldne v gostilnici pri Virantu. Tudi misli odbor na korist društvu napraviti plesni venček pustno nedeljo pri Virantu.

— („Brenclj“) je bil zadnje nedelje od ljubljanske policije konfisciran, stavek v „Narodni tiskarni“ zapečaten.

— (Slovensko gledališče.) Pri slovenski predstavi zadnje nedelje „Denes bomo tihi“ (Nestrojev: „einen jux will er sich machen“) je bilo gledališče prepolneno, kasa je imela najsijajnejši dohodek v tej sezoni, občinstvo je bilo zadovoljno in je aplavdiralo igralcem izredno jako. Temu dejanskemu stanju nasproti mora tudi kritikar (ki se nij mogel tako srčno smijati kakor naša ljubeznjiva galerija) v svojem domoljubnem dobrohotstvu pero položiti in udati se, če ga prav muhe oblazovajo, da prav za prav ta igra nij bog ve koliko vredna, in da se jej, presajeni na naša tla, pozna tuja zibel, — dalje da je zarad velicega osobja, kjer morajo tudi nositelji manjših rol za dober ensemble vsak svojo mesto izvrstno postaviti, teška. Klasično je igral g. Kajzel; njemu vredno na strani g. Drahsler. S priznavanjem omenjamo tudi g. Nolja, gospo Val. Brusovo, g. Smida, g. Eržena, g. Š. Paternostra. — Svojemu poročilu pristavimo tri kitice kupletov iz te igre.

Na rotovškem turnu pri nas tu v Ljubljani' Je videt' dalj časa že lahko vsak dan, Če megla pregosta po mest' ne stoji Kak barve tam gori bliščijo se tri; Zatorej tud' menda je zadnji ukaz Le v nemškem jeziku priromal med nas, Da to se zgodilo je veste pač vsi In spodobno to vendar pač nij.

Za volitve prihodnje so se posvetoval' Kako bi podrli nas, plan so skoval' Sestavili velik akcionskomité Prišla pa sta skupaj možička dva le; Pa čemu se le trudite, tvegate še Kaj dela naj narod naš, sam dobro ve In storil gotovo bo to Kar spodobno se zdelo mu bo.

Iz Novega mesta došel nam je glas, Ki z'lo razveselil je tukaj vse nas, Da zmagali spet narodnjaki tam so; Nemčija pa rakom da žvižgat' šla bo.

Zgodilo se to na Dolenjskem je zdaj, Posnemaj Ljubljana Dolenjce skor vsaj In lahko verjameš mi to, Da spodobno to za te bi b'lo.

Razne vesti.

* (Goljufni igralce) Kristijan Grabnar bil bi imel pred okolo petimi leti iz Gradca v posilno delavnico v Ljubljani priti. Na šentjurskem kolodvoru pa je ušel in nijso ga najšli, dokler da so ga pred nekimi dnevi na kolodvoru mariborskem spoznali in prijeli. V sobi, kjer so ga k zidu privezali, je pa Grabnar proti 2 po noči s peresom od ure verigo prežagal, omrežje pri oknih iz zida iztrgal in ušel. Mlad Tirolec, ki je bolan v sobi ležal, je prašal Grabnarja, kaj dela? Ta pa mu je žugal, da ga ubije, ako ne bode miren. Tako je ušel.

* (Umor in samoumor.) Julija Nuk iz Suhopolja blizu Daruvara na Hrvaškem je 12. t. m. vsled ljubosumnosti ustrelila iz revolverja svojega ljubimeca Stefana Kapico in potem samo sebe. Ona je takoj mrtva obležala, njeni ljubimec pa je bil smrtno ranjen in malo ur potem umrl.

* (Črnogorska knjeginja) je 8. jan. porodila žensko dete, kum je bil pri krstu ruski car, kuma pak ruska velika knjeginja Marija Aleksandrovna.

* (Dr. Baltazar Bogišič) profesor v Odesi, Hrvat, pride te dni v Cetinje, da izdela zakonik za Črnogoro. Bogišič je priznan kot prvi poznavalec slovanskega prava.

* (Zima) je kakor „Črnogorac“ piše, tudi v Črnigori dozdej bila topla in cvetja polna.

Narodno-gospodarske stvari.

— Iz Ljubljane 27. januarja. Denes se je začel ljubljanski sejm. Prignalo se je nenavadno mnogo živine, zlasti rogate in konjev na sejm. Cene so visoke, kupcev obilno, posebno iz Koroškega in Gorenjskega.

— Nova delniška postava se bode po vladi državnemu zboru predložila, da se še v tej sesiji reši. Po tej postavi bi ne trebalo delniškim društvom posebne koncesije, tudi bi vladno nadzorovanje ne bilo več tako strogo, kakor dosedaj. Vsa postava bode obsegala samo 24 paragrafov in 15 artikelnov in bode trgovinsko postavo v marsikaterih točkah znatno spremenila.

— Zbor vinorejcev na Dunaji, katerega je sklicalo ministerstvo, se je konstituiral in v 2. seji 22. januarja se posvetoval o raznih vprašanjih. Sklenil je, vladi priporočiti, naj osnuje državne štipendije za učence vinorejskih šol. V vinorodnih deželah naj se že v ljudskih šolah ozira na vinorejo in kletarstvo; dalje se naj vinorejne šole ustanove

na stroške občin, okrajev ali dežel in če nij drugače, države. Taka učilišča morajo biti trojna: nižja za vinarje; srednja za lastnike večjih vinogradov, vinotržce in za take, ki misle postati učitelji nižjih vinorejnih šol; in naposled najvišja na visoki šoli za gospodarstvo. Gutmansthal predloži, da se ministerstvo naprosi, ustanoviti nižje vino- in sadje-rejne šole, kjer še nijso: v Dalmaciji, tržaški okolici, Istri in na Kranjskem, v Gorici in na Tirolskem, in da se te šole če treba na državne stroške napravijo. Tudi ta predlog je bil sprejet. O vinski colnini zbor izreka, da se naj nasproti colni zvezi odpravi, če tudi ona tega dovoli in da vlada naj skuša proti vsem državam colnino odstraniti.

Tujci.

27. januarja.

Europa: Javornik, Lutzer, Allina iz Gradca. — Mošovic, Fornazori, Galvauc iz Trsta. — Jelenc iz Celja. — Sauvi iz Dunaja. — Rentz iz Hasberga. — Herzmann iz Sv. Križa. — Naimer iz Moravskega. Klein iz Gradca.

Pri Elefantu: Prašnikar iz Konjic. — Hötzenvar iz Velikih Lašč. — Modic iz Zgornje Loke. — vitez pl. Kapus iz Kamne Gorice. — Kotnik iz Vrhnik. — Stern iz Zagreba. — Piler iz Gradca. — Švarc iz Gradca. — Polak iz Gradca. — Deu iz Tržiča. — Polak iz Tržiča. — Mali iz Tržiča. — Klein iz Trsta. — Kreinburger iz Pape.

Pri Maliču: Maier iz Dunaja. — Hudovernik iz Mengiša. — Gregorič iz Borovnice. — Blenk iz Dunaja. — Paus iz Dunaja. — Silberstern iz Dunaja. — Knaus iz Koroškega. — Polak iz Tržiča. — Mali iz Tržiča. — Mali iz Tržiča.

Pri Zamorecu: Spindler, Tomis iz Trsta. — Spinder iz Trsta. — Pehler, Wakonik iz Litije. — Berg iz Žuženberka. — Šušteršič iz Maribora. — Gregor iz Zaloga. — Finc iz Siska.

Dunajska borza 27. januarja.

	67 gld.	20 kr.
Enotni drž. dolg v bankovcih	67	20
Enotni drž. dolg v srebru	71	90
1860 drž. posojilo	103	25
London	109	20
Kreditne akcije	332	—
Akcije narodne banke	964	—
Napol.	8	70
C. k. cekini	—	—
Srebro	107	25

Zobni zdravnik.

Ker nijsem v stanu zadostivati vsestranskej želji, mojo zobje-zdravno prakso v Mariboru izvrševati, bode takoj moj pomočnik gospod Med. Chir. Dr. zobni zdravnik **Pödpetschnigg**, kateri je svojo izurjenost pri meni dosegel, mene tam zastopal. S prošnjo, taistemu Vaše cenjeno zaupanje nakloniti, se podpiše

z vsem spoštovanjem

L. Hansz (30—3)

c. k. deželno-sodniški zobni zdravnik.

Od pondeljka 17. t. m. počenši, vsakdan od 9. — 5. ure v gostilnici „Zur Traube“ v graškem predmestju — Ordinacija.

Najbolje vračilo

za izgubljene moči vsled zunanjega telesnega poškodovanja.

Gospod dvorni založnik **Janez Hoff**, glavna zaloga na Dunaji,

št. 3 Kolovratring št. 3

poprej Kärntnerring št. 11.

Nákl 8. decembra 1872. Prosim, pošljite mi 6 škatelj praškov iz sladove čokolade za otroke.

Wolny, prakt. zdravnik.

Baden 6. aprila 1872. Prosim, pošljite mi 5 funtov Vaših izvrstnih dobrodejnih sladovih bonbonov za prsa.

Ludvik Schwab, posestnik 260.

Görkau, 17. febr. 1862. Prosim, da mi pošljete 5 funtov Vaše izvrstne sladove čokolade za zdravje za enega mojih bolnikov po poštnem povzetju.

Jožef Pangerl,

društveni in rudarski zdravnik.

Na Dunaji, 22. decembra. Tudi letos, kakor uže veliko let, pribežim k Vam, ali prav za prav k Vašemu slavnemu sladovemu izlečku, da z njegovo pomočjo moji ljubi gospej hude zimske mesece in posebno dolge noči strpljiveje storim. Kakor sem Vam že lani razlagal, bila si je moja ljuba gospa že pred 11 leti pri kopanju našega otroka prsa ranila, ki so se vsled tega čez nekaj časa predrla. Naš tedanji zdravnik je rane preneglo, prej ko se je boleznina odpravila, zacelil, in ta mali uzrok je bil začetek neizrekljivih, posebno v ostrem letnem času vsakoletno se vrnivših bolečin, prebenednih noči in iz tega sledeče brezslastnosti, katero le uživanje Vašega sladovega izlečka toliko strpljiveje dela, da moja gospa spati more in ji vsled tega tudi jed bolj diši. Bodite torej tako dobri in pošljite mi denes še 13 steklenic itd.

Bogoljub Neppach, mazavčev učenik, Mariahilf, Hirschengasse 13.

Se dobiva pravo v Ljubljani pri g. **Mart. Golobu** in **Ed. Mahru**, v Vipavi pri **Ant. Deperisu**.

(10—1)

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: **Ivan Semen**.

Ženitna ponudba.

Trgovec, v moških letih, v nekem mičnem mestu na spodnjem Štajerskem, se zavoljo pomanjkanja znanja z deklico 18 do 25 let staro, katera je dobro po domače odgojena in omikana, in se s premoženjem kakih 3000—4000 gold. izpričati more, želi takoj oženiti. (28—3)

Povoljne ponudbe s pridjano sliko (fotografijo) naj se administraciji „Sl. Naroda“ pod črkami: **F. F. „Sree in duh“** najdalje do **10. februarja t. l.** pošljejo. Največja zamočljivost se zagotavlja.

Odvetnički sostavitelj

(koncipijent),

slovenščine zmožen, dobi za letno mezdo 500 gld. do 1000 gld. koj službo.

Dr. Ivan Petovar,

(31—1)

odvetnik v Ormužu.

(Friedau in Untersteiermark.)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“